

Universitetskanslersämbetets tematiska utvärdering av breddad rekrytering

Självvärdering breddad rekrytering

Lärosäte: Södertörns högskola

Syftet med den tematiska utvärderingen är att på nationell nivå synliggöra hur landets lärosäten arbetar med breddad rekrytering, visa på vilka resultat som har uppnåtts och vilka utvecklingsbehov som finns och att på så vis bidra med kunskap och utveckling. Ambitionen är att utvärderingen både ska skapa kunskap om arbetet med breddad rekrytering och göra nytta genom att stödja utvecklingsarbetet för högsta möjliga kvalitet i sektorn.

Likt en traditionell utvärdering görs en bedömning av respektive lärosätes arbete med breddad rekrytering men det ges inget samlat omdöme om lärosätets arbete eller uppnådda resultat. Bedömarnas roll är att göra en bedömning av respektive lärosätes arbete i form av graderade rekommendationer och ge återkoppling till lärosätet med fokus på utveckling.

Bedömning utifrån lärosätets förutsättningar

Enligt högskolelagen (se 1 kap. 5 § fjärde stycket) har lärosätet krav på sig att arbeta med breddad rekrytering men hur lärosätet har valt att arbeta kan se olika ut beroende på lärosätets organisation, inriktning, storlek etc. Självvärderingen inleds därför med en bakgrundsbeskrivning där lärosätet redogör för sina specifika förutsättningar för arbetet med breddad rekrytering. Därefter besvarar lärosätet de fyra utvärderingsfrågorna. På så vis kan lärosätet analysera och värdera sitt arbete utifrån sitt eget lärosätes specifika profil och förutsättningar och få återkoppling utifrån det.

Utforskande ansats för att gynna interna kvalitetsarbetet

Syftet med självvärderingen är att ge lärosätet möjlighet att beskriva, analysera och värdera sitt arbete med breddad rekrytering. Utvärderingsfrågorna är därför formulerade som öppna och breda frågor för att uppmuntra lärosätet att ha en utforskande ansats när det analyserar och värderar sitt arbete. Att skriva en självvärdering kan därmed vara en del av det interna kvalitetsarbetet där berörda aktörer får en gemensam syn på hur lärosätet arbetar med breddad rekrytering, resultat och utvecklingsbehov.

Utvärderingen omfattar lärosätenas arbete med breddad rekrytering. Detta utesluter inte att lärosätena kan redogöra för arbete med breddat deltagande som ett verktyg för arbetet med breddad rekrytering.

Vägledning, mall och instruktioner för självvärderingen

I *Vägledning för tematisk utvärdering av breddad rekrytering* (UKÄ 2020, reg.nr 411-00305-20) presenteras utvärderingens bakgrund, utgångspunkter och uppläggning samt de bedömningsområden och utvärderingsfrågor som ingår i utvärderingen. I vägledningen finns förklarande text som syftar till att ge uppslag på vad som kan rymmas inom respektive utvärderingsfråga.

Denna mall ska användas för självvärderingen och består av de bedömningsområden och utvärderingsfrågor som ingår i utvärderingen:

- **Styrning och organisation**
- **Utformning, genomförande och resultat**

Följande instruktioner gäller för självvärderingen:

- Självvärderingen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Lärosätet är fritt att strukturera sin text med ev. underrubriker.
- Självvärderingen kan innehålla länkar, men endast för att närmare beskriva exempel. Vänligen kontrollera att ev. länkar är tillgängliga för externa bedömare. Det är viktigt att självvärderingen ska kunna läsas och bedömas utan att bedömarna tar del av länkarna.
- Maximalt fem bilagor får laddas upp som komplement till självvärderingen. Ev. ytterligare dokument kan listas på ett försättsblad till bilagorna så att bedömarna kan efterfråga dem vid behov. Alla källor ska vara tillgängliga för bedömarna vid förfrågan.
- Självvärderingen ska inte överstiga 35 000 tecken med blanksteg (motsvarande 10 sidor i 11 punkters textstorlek), exklusive SWOT-analys, mallens rubriker och inledande text. Mallens formgivning och marginaler ska inte ändras.
- Självvärderingen och eventuella bilagor laddas upp och registreras i UKÄ Direkt senast den 3 maj 2021. Se Användarmanual för UKÄ Direkt.

Bakgrundsbeskrivning

Beskriv lärosätets specifika förutsättningar för arbetet med breddad rekrytering, t.ex. lärosätets profil, utbildningsutbud, antal studenter, antal doktorander, nationell eller regional rekrytering.

Presentation av lärosätet

Södertörns högskola inrättades 1996 och har sitt campus i Flemingsberg, en av Stockholms södra förorter, på c:a 20 minuters pendeltågsavstånd från Stockholms Centralstation. Ett av argumenten för inrättandet av lärosätet var att det behövdes en breddad rekrytering till högre utbildning i den södra delen av Stockholms län (prop. 1994/95:100). Lärosätet fick 1997 i uppdrag att utveckla en mångkulturell profil i utbildning och forskning, med hänvisning till läget i en region där en stor andel av invånarna hade utländsk bakgrund (prop. 1996/97:1). Förutom det generella rekryteringsuppdraget enligt HL 1 kap. 5 § har alltså Södertörns högskola särskilda regeringsuppdrag att verka för breddad rekrytering med avseende på geografisk och nationell bakgrund i södra Storstockholm.

Intentionerna bakom de ursprungliga uppdragen har i stor utsträckning internaliserats inom lärosätet. Ett uttryck för detta är de ”tre M-en” mångvetenskaplighet, mångkulturalitet och medborgerlig bildning, som varit en viktig del av Södertörns högskolas identitet sedan lärosätets tidiga år. Profilen mångkulturalitet avspeglas t.ex. i att samtliga lärarutbildningar har interkulturell profil, vilket anges redan i benämningarna, exempelvis ”Förskollärarytbildning med interkulturell profil”.

Profilen medborgerlig bildning har ett nära samband med breddad rekrytering. Så här uttryckte sig Kjell Östberg, då motsvarande dekan för Södertörns högskola, i ett tal 1998:

Vårt viktigaste redskap för att underlätta rekryteringen från studieovana miljöer har [...] varit att lägga särskild omsorg vid hur studenter introduceras till sina högskolestudier. Vår strävan kan sammanfattas i ambitionen att ge alla våra studenter vad vi kallar en allmän medborgerlig bildning på akademisk nivå. Uttrycket har vi medvetet lånat från den svenska folkhögskolan. [...] Det unika med folkhögskolan var att den samtidigt som den hade som ambition att ge unga arbetare och bondsöner – och så småningom -döttrar – del av det klassiska kulturarvet också gav de studerande redskap för att delta i det samhälleliga förändringsarbetet. [...] Bildningsbegreppet i den mening vi använder oss av det har från upplysningstiden och framåt nära band med medborgarbegreppet. Bildning förutsätter kunskaper om det förflutna och om samtiden, och ska kunna leda fram till ifrågasättande och förändring.

Södertörns högskola har i dag totalt 12 805 registrerade studenter, motsvarande 7 241 helårsstudenter, med en genomsnittlig prestationsgrad på 82%. Utbildningsutbudet består av 82 utbildningsprogram, varav 49 på grundnivå och 33 på avancerad nivå, och 267 fristående kurser. De största utbildningsområdena är samhällsvetenskap och humaniora, med 37,7% respektive 27,4% av helårsstudenterna, följda av teknik med 9,8%, undervisning med 6,9% och naturvetenskap med 5,5%. 77% av studenterna är registrerade på utbildningsprogram och 23% på fristående kurser. Lärosätet ger bl.a. lärarutbildning på alla nivåer utom åk 7-9, och sedan 2015 polisutbildning som uppdragsutbildning.

Södertörns högskola har examenstillstånd på forskarnivå i 19 ämnen, varav tolv inom humaniora, fyra inom samhällsvetenskap, ett inom Miljövetenskapliga studier och två inom området

Utbildningsvetenskapliga studier. Merparten av doktoranderna antas genom forskarskolan BEEGS, Baltic and East European Graduate School, som finansieras av den s.k. Östersjöstiftelsen. År 2020 hade lärosätet totalt 102 doktorander, varav 61 kvinnor och 41 män. Tolv av dessa disputerade under året, varav sex kvinnor och sex män.

Södertörns högskola har 931 anställda, varav 60% kvinnor och 40% män. Könsfördelningen bland professorerna är 39% kvinnor och 61% män, vilket kan jämföras med det nationella genomsnittet som 2019 var 29% kvinnliga professorer. Bland lektorerna är 58% kvinnor och 42% män och bland adjunkterna 56% kvinnor och 44% män, räknat i antal helårsarbeten (alla uppgifter ovan ur Södertörns högskolas årsredovisning 2020).

79,9% procent av studenterna på Södertörns högskola läsåret 2017/18 kom från Stockholms län och 38% av högskolenybjörjarna läsåret 2016/2017 hade utländsk bakgrund. 67 procent av de studenter som började på Södertörns högskola läsåret 2017/18 var kvinnor (UKÄ, ”Geografisk bakgrund”, ”Nationell bakgrund” och ”Kön”, statistiska underlag till den tematiska utvärderingen).

Historik över lärosätets arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande

Södertörns högskola har länge haft rykte om sig att göra ett ambitiöst arbete med breddad rekrytering. Detta bygger i hög grad på insatser som gjordes på lärosätet före 2012.

1998 inrättade Södertörns högskola ett sekretariat för mångfaldsfrågor med ansvar för breddad rekrytering och det som i dag kallas breddat deltagande. 2004 ersattes sekretariatet av det s.k. Mångfaldsrådet med samma ansvarsområde. Det övergripande målet var att

ingen ung människa från Södertörn som har förutsättningar och intresse för högre studier ska behöva avstå från att studera vidare på grund av okunskap, brist på stöd från hemmet eller nonchalans från samhällets sida.

Arbetet inriktades på att väcka tanken på högre studier hos nya grupper, underlätta övergången till högskolan och skapa en god miljö för alla vid högskolan. Programmet ”Påverka påverkarna” byggde på forskning som visat att enskilda nyckelpersoner, som föräldrar, lärare och fritidsledare, kan vara avgörande för den som tar beslutet att söka till högre studier. Sekretariatet för mångfaldsfrågor försökte identifiera och knyta kontakt med potentiella sådana nyckelpersoner, bl.a. genom att bygga upp ett nätverk med gymnasier i högskolans närområde. För att nå föräldrar till presumtiva studenter påbörjade sekretariatet för mångfaldsfrågor ett arbete med översättning av en informationsbroschyr till spanska, ett projekt som övertogs av Högskoleverkets informationsavdelning och utvidgades till alla de stora invandrarpräken (Högskoleverket 2000:9 R, s. 146-147). Mångfaldsrådet initierade Språkverkstan – idag Studieverkstan – som sedan dess gjort ett omfattande arbete för breddat deltagande.

Som en del av arbetet för breddad rekrytering ordnade Södertörns högskola introduktionsutbildningarna Akademiskt startår, Naturvetenskapligt basår, Introduktion till högskolestudier och Rinkeby College. Akademiskt startår, som gavs första gången 1996, var en behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning på två terminer. Studenter som godkännts på alla delkurser fick en garantiplats på något av högskolans ordinarie utbildningsprogram – av de 37 studenter som läste startåret våren 2006 fortsatte t.ex. 26 sina studier på programutbildningar vid Södertörns högskola. Naturvetenskapligt basår gavs i samarbete med ett gymnasium i Huddinge och

innehöll kurser i biologi, fysik, kemi och matematik. Introduktion till högskolestudier, 30 hp, syftade till att ge redskap för fortsatta akademiska studier och en grundläggande akademisk allmänbildning. I samarbete med stadsdelsnämnden i Rinkeby startade Södertörns högskola även utbildningen Rinkeby College, som ett trettiotal studenter påbörjade höstterminen 2006, majoriteten från invandrargrupper med traditionellt låg övergång till högre utbildning. Samtliga dessa utbildningar lades ned p.g.a. minskat utbildningsuppdrag till lärosätet och minskat söktryck – det senare möjligtvis till följd av att CSN införde tolvterminersgräns för studiemedel. Naturvetenskapligt startår kommer dock att åter ges ht21 med särskilda medel som tilldelats lärosätet för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar.

Mångfaldsrådet uppgick 2011 i det nyinrättade Rådet för lika villkor, som i sin tur lades ned 2014 sedan dess uppgifter överförts till Arbetsmiljökommittén. Södertörns högskola saknar idag ett lärosätsgemensamt organ som initierar, samordnar och följer upp arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande. Som framgår nedan (avsnittet Utformning, genomförande och resultat) bedrivs trots detta ett omfattande arbete på området inom lärosätet.

Breddad rekrytering och breddat deltagande har de senaste åren återigen fått hög prioritet inom lärosätet. Enligt Södertörns högskola utvecklingsplan för åren 2020–2024 ska en intensifierad satsning göras på breddad rekrytering under femårsperioden. Rektor gav 2020-01-21 en arbetsgrupp i uppdrag att genomlysas arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande på Södertörns högskola samt lämna förslag på hur det kan vidareutvecklas. Arbetsgruppen lämnade sin rapport 2020-09-15 och föreslog bl.a. ett återinrättande av Mångfaldsrådet ("Breddad rekrytering på Södertörns högskola", Södertörns högskola, dnr 195-1.2.1-2020).

Bedömningsområde: Styrning och organisation

Besvara utvärderingsfrågorna nedan genom att **beskriva, analysera och värdera** hur lärosätet tar sig an arbetet med kravet i högskolelagen om att bredda rekrytering till högskolan (HL 1 kap. 5 § fjärde stycket). Referera till ev. bilagor.

Beskriv, analysera och värdera lärosätets arbete med breddad rekrytering utifrån följande utvärderingsfrågor:

1. Vad vill lärosätet uppnå med arbetet?
2. Hur skapar lärosätet ramar och förutsättningar för arbetet?

1. Vad vill lärosätet uppnå med arbetet?

En öppen högskola

Södertörns högskola ansluter sig till den vision om ”en öppen högskola” som formuleras i regeringspropositionen med denna titel (prop. 2001/02:15). Den öppna högskolan är öppen mot omvärlden och välkomnar alla på lika villkor, oavsett bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder. Den mångfald som finns i samhället avspeglas i högskolan, både när det gäller studenter, lärare och forskare. Argumentens tyngd och vetenskapliga grund är det som räknas, och hudfärg, religion, könstillhörighet, etnisk tillhörighet, sexuell läggning och funktionshinder tillåts inte leda till diskriminerande behandling. Grunden för den öppna högskolan är att alla studenter bemöts som individer och har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

I den mån detta ideal inte förverkligas behöver rekryteringen till högre utbildning öka, utjämnas och vidgas till nya grupper. Detta får dock aldrig innebära sänkta akademiska krav. Breddad rekrytering handlar därför inte bara om att öka andelen studenter från vissa samhällsgrupper, utan kräver pedagogiskt utvecklingsarbete och ett utbildningsutbud som är anpassat till fler studenter med varierande bakgrund. En öppen högskola kräver med andra ord inte bara breddad rekrytering utan även breddat deltagande.

Med breddad rekrytering menas i denna självvärdering rekrytering av studenter från underrepresenterade grupper. Breddad rekrytering är ett sätt att motverka snedrekrytering, d.v.s. förhållandet att vissa samhällsgrupper är under- och andra överrepresenterade i studentpopulationen. Begreppet underrepresentation är både deskriptivt och normativt. Att en grupp är underrepresenterad innebär rent deskriptivt att gruppens andel av studentpopulationen är lägre än dess andel av den totala befolkningen, men underrepresentation har också den normativa implikationen att det finns ett värde för samhället av att studentpopulationen avspeglar befolkningen som helhet med avseende på den egenskap eller variabel som definierar gruppen. Om t.ex. andelen rödhåriga eller gitarrspelare visar sig vara lägre bland studenter än i totalpopulationen ger detta knappast skäl att tala om underrepresentation eller snedrekrytering, men däremot om studentpopulationens sammansättning skiljer sig från befolkningens i fråga om geografisk bakgrund, social bakgrund, nationell bakgrund,

kön, ålder eller funktionsbegränsningar. Skillnaden är att det finns ett samhälleligt värde av bred studentrekrytering med avseende på de senare variabelerna men inte de förra.

Argument för värdet av bred studentrekrytering är bl.a. följande (jfr bl.a. SOU 1993:85).

1. *Resursutnyttjande*. Alla begåvningar bör tas till vara oavsett sådant som geografisk bakgrund och kön.
2. *Social rättvisa*. Det är orättvist att studieintresserade och begåvade hindras från studier p.g.a. bakgrund, kön eller liknande.
3. *Demokratisk representativitet*. Högre utbildning ger möjligheter till bl.a. politisk karriär, och en väl fungerande demokrati kräver att landets beslutsfattare är representativa för befolkningen som helhet när det gäller bl.a. geografisk, nationell och social bakgrund.
4. *Utbildningskvalitet*. Mångfald bland studenter (och även lärare) när det gäller t.ex. social och nationell bakgrund ökar antalet perspektiv och bidrar därmed till högre kvalitet i utbildning.
5. *Mångfald och jämställdhet i arbetslivet*. En bred representation av olika samhällsgrupper är viktig i yrkesgrupper som poliser, journalister och lärare.
6. *Förståelse och harmoni mellan samhällsgrupper*. Olika grupper behöver mötas för att ömsesidig förståelse ska skapas mellan grupperna. Skola och högre utbildning är platser där sådana möten kan komma tillstånd (se Fridtjuv Berg, *Folkskolan såsom bottenskola*, 1883).
7. *Livslångt lärande*. Förändringar på arbetsmarknaden gör att människor i högre utsträckning kommer att behöva omskola eller vidareutbilda sig långt upp i åldrarna (se t.ex. prop. 2020/21:60 avsn. 11.1).

Med breddad rekrytering menas sammanfattningsvis i denna självvärdering rekrytering av studenter ur grupper vars andel av studentpopulationen är lägre än deras andel av totalpopulationen, men som av ovanstående eller andra skäl bör vara representerade inom studentpopulationen i proportion till sin andel av befolkningen som helhet. Med breddat deltagande menas att studenter från sådana underrepresenterade grupper inte bara rekryteras utan även ges möjlighet att med bibehållen akademisk kravnivå genomföra sina studier och få anställning efter utbildningen i samma utsträckning som andra.

Södertörns högskolas förutsättningar och mål för arbetet med breddad rekrytering

Definitionen ovan av breddad rekrytering säger inget om det relativa värdet av t.ex. resursutnyttjande och livslångt lärande, och därmed inget om hur man bör prioritera mellan social bakgrund, ålder eller andra variabler i arbetet för breddad rekrytering. Sådana prioriteringar måste göras utifrån samhällets behov och det enskilda lärosätets profil och lokala förutsättningar.

För Södertörns högskola innebär läget i Stockholms södra förorter goda förutsättningar att rekrytera ur tre specifika grupper: studenter med geografisk bakgrund i södra Storstockholm, studenter från familjer utan akademiska studietraditioner och studenter med utländsk bakgrund. Dessa förutsättningar överensstämmer väl med lärosätets profil och de uppdrag lärosätet fått av regeringen.

Som nämnts fick Södertörns högskola vid inrättandet ett regeringsuppdrag att bredda rekryteringen till högre utbildning i den södra delen av Stockholms län. Bakgrunden till regeringsuppdraget var en

regional obalans i utbildningsnivå mellan norra och södra Stockholmsområdet, en obalans som fortfarande råder. Samtliga ”Södertörnskommuner” (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö) ligger lägre än genomsnittet för Stockholms län vad gäller såväl andelen invånare med högre utbildning som övergången till högre studier. Närmare bestämt varierar andelen invånare med minst 3 års eftergymnasial utbildning i Södertörnskommunerna mellan 15,8% (Nynäshamn) och 28,9% (Huddinge), att jämföra med 35,7% i Stockholms län som helhet, och andelen 24-åringar som gått vidare till högre studier 2018 mellan 33,7% (Hanninge) och 48,0% (Huddinge), att jämföra med 50,8% i Stockholms län som helhet (data från Näringslivets Ekonomifakta och UKÄ, ”Rekryteringen till högskolestudier”, statistisk analys 2019-10-01/10.). Geografisk bakgrund och social bakgrund får därför ses som prioriterade områden i Södertörns högskolas arbete för breddad rekrytering och breddat deltagande.

Närheten till förorter som Flemingsberg, Fittja och Alby, där en hög andel av invånarna har bakgrund i andra länder än Sverige, gör att Södertörns högskola har särskilt goda förutsättningar att rekrytera studenter med utländsk bakgrund. Lärosätet fick som nämnts 1997 i uppdrag av regeringen att utveckla en mångkulturell profil i utbildning och forskning. Som exempel på vad detta kunde innebära nämndes kompletterande utbildning för personer med utländsk akademisk utbildning (prop. 1996/97:1). Nationell bakgrund är därför ett tredje prioriterat område i Södertörns högskolas arbete för breddad rekrytering och breddat deltagande.

Dessa prioriteringar utesluter självklart inte insatser för att bredda rekryteringen även med avseende på kön, ålder och funktionsbegränsningar.

2. Hur skapar lärosätet ramar och förutsättningar för arbetet?

I Södertörns högskolas utvecklingsplan för 2020–2024 ingår som nämnts att göra en intensifierad satsning på breddad rekrytering. För närvarande har dock lärosätet inget särskilt styrdokument för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande. Lärosätets ledning planerar att ta initiativ till utveckling av sådana styrdokument under 2021, i anslutning till arbetet med denna självvärdering.

Rektor har bitt Fakultetsnämnden ta ett övergripande utvecklings- och samordningsansvar för ett nytt organ med lärosätetsövergripande ansvar för arbetet med breddad rekrytering. Fakultetsnämnden diskuterade vid sitt sammanträde 17 mars 2021 att inrätta en arbetsgrupp med ett sådant uppdrag, men fann då att ingen av nämndledamöterna hade möjlighet att ansvara för en sådan grupp. Frågan är dock föremål för fortsatt diskussion, och fakultetsnämnden har i verksamhetsplaneringsdialogen för 2022 med högskolans ledning förklarat sig beredd att åta sig uppdraget.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Besvara utvärderingsfrågorna nedan genom att **beskriva, analysera och värdera** hur verksamheten på ett systematiskt sätt utformas, genomförs och följs upp utifrån de ambitioner som lärosätet har beskrivit i utvärderingsfråga 1. Besvara frågorna genom att **ge exempel** (maximalt fem).

Beskriv, analysera och värdera lärosätets arbete med breddad rekrytering utifrån följande utvärderingsfrågor:

3. Vad gör lärosätet i sitt arbete med breddad rekrytering?
4. Hur följer lärosätet upp resultatet från arbetet med breddad rekrytering?

3. Vad gör lärosätet i sitt arbete med breddad rekrytering?

I enlighet med anvisningarna för självvärderingen ger Södertörns högskola nedan exempel på hur arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande bedrivs på lärosätet. Exempelen har valts för att dels vara av intresse även utanför lärosätet, dels ge en rimligt representativ bild av lärosätets arbete inom området som helhet.

Förutom de verksamheter som tas upp i exemplen bedriver lärosätet bl.a. studentambassadörsverksamhet, ”Sommarhögskolan” för skolelever i årskurs 7, försöksverksamheten PALL (Professionell och akademisk litteracitet för blivande lärare) och från ht 2021 ett försök med gratis ljudboksabonnemang som språkutvecklingsstöd för lärarstudenter.

Av övriga faktorer som bidrar till bred studentrekrytering på Södertörns högskola är läget i Stockholms södra förorter kanske den viktigaste. En annan är lärosätets utbildningsutbud, med professionsutbildningar som lärarutbildningar, socionomutbildning och bibliotekarieprogram, som ger en tydlig väg till arbete efter examen och därför kan förväntas vara attraktiva för ungdomar med icke-akademisk bakgrund.

Exempel 1: Södertörns högskolas externa webbplats

Utformningen av högskolans externa webbplats www.sh.se är en viktig del av Södertörns högskolas arbete för breddad rekrytering med avseende på social bakgrund. Webbplatsen omarbetades 2019 med det uttalade målet att ”sänka trösklarna” för presumtiva studenter från miljöer utan akademiska studietraditioner. Texterna om utbildningar på grundnivå riktades medvetet till ungdomar som inte är vana vid ett akademiskt språk. Läsbarhetsindex (LIX) användes för att kontrollera andelen långa ord och meningar. Längre texter om program och kurser delades upp i kortare, och filmer och bilder används mer än tidigare. I arbetet med den nya webbplatsen besökte kommunikationsavdelningen en gymnasieskola och bad eleverna tolka nyckelord som ”campus” och ”högskolepoäng”. Elevernas svar användes för att skapa hjälprutor med begreppsförklaringar på webben, och en utbildningsguide som kan klickas fram från presentationssidan för högskolans utbildningsutbud (www.sh.se/utbildning). På presentationssidorna för många av programmen och kurserna finns filmen ”Hur funkade högskolestudier egentligen?”, tänkt framför allt för den som inte har akademiska studietraditioner i sin bakgrund. I filmen och utbildningsguiden förklaras bland annat skillnaden

mellan campus- och distansundervisning, betydelsen av termerna ”30 hp” och ”180 hp”, skillnaden mellan högskole- och gymnasiestudier, och hur en dag i en students liv kan se ut. På många presentationssidor finns en film ”Möt vår student NN”, där en student berättar om utbildningen och vad hen vill med sina studier. Målet är att alla som lockas av högre utbildning ska känna sig välkomna till högskolan.

Bilder på lärosätets externa webbplats och i andra digitala kanaler har valts för att attrahera studenter från underrepresenterade grupper till vissa utbildningar. Till exempel visas en manlig student i presentationen av ett program som i liten utsträckning söks av män och en person med utomnordisk bakgrund i webbsidan för ett ämne som söks av få personer med denna bakgrund.

Demokratiargumentet för breddad rekrytering och lärosätets profil medborgerlig bildning talar för att den högre utbildningen särskilt bör ta tillvara och utvecklar erfarenheter och samhällsengagemang hos studenter från underrepresenterade grupper. På presentationssidan för högskolans utbildningar finns därför en länk till webbsidan ”Jag vill något annat”, där studenter kan söka utbildningar utifrån FN:s 17 mål för global hållbar utveckling. Där finns också filmen med samma titel, ”Jag vill något annat”, som visuellt gestaltar aktuella samhällsproblem och visar bilder av engagerade ungdomar med olika bakgrunder (<https://www.sh.se/globala-mal/jag-vill-nagot-annat>).

Exempel 2: romska studier

För att bredda rekryteringen måste universitet och högskolor nå ut till grupper med låg övergång till högskolestudier. Romer, en av Sveriges fem erkända nationella minoriteter, är en sådan grupp. Södertörns högskola har särskilt goda förutsättningar att rekrytera ur denna grupp eftersom lärosätet har Forum för romska studier, som samlar och presenterar aktuell information om forskningsresultat och utbildningar om romers, resandes och andra relaterade gruppers erfarenheter, språk och kultur. Forum för romska studier arrangerar öppna föreläsningar, samverkar med organisationer utanför högskolan och ger fristående kurser om bland annat romani chib, den romska minoritetens historia och nutida situation och antiziganism som historiskt och nutida fenomen. Södertörns högskola har Nordens enda professur i romska studier och fick 2013 det nationella ansvaret för minoritetsspråket romani chib och uppdraget att utveckla en ämneslärarutbildning med inriktning mot romani chib.

Södertörns högskola har sedan 2008 anordnat romska uppdragsutbildningar på uppdrag av Skolverket och Socialstyrelsen, framförallt utbildningar för brobyggare och modersmållärare. Med brobyggare menas här personer som har romsk språk- och kulturkompetens och kan fungera som länkar mellan romska familjer och förskola och skola, och även kan stödja barn och elever i förskola och skola. 2012–2019 genomförde lärosätet fyra brobygggarutbildningar med inriktning mot skola och socialtjänst och 2015–2017 en utbildning av romska modersmållärare i romani chib. Sammanlagt har utbildningarna haft drygt 50 romska deltagare. Brobygggarutbildningarna är unika i Europa eftersom de genomförs inom ramen för högre utbildning med möjlighet till högskolepoäng. Enligt en utvärdering från Skolverket har de utbildade brobyggarna blivit förebilder som bygger broar till högskolor och universitet bland andra romer och på så vis bidrar till att bredda högskolerekryteringen.

Exempel 3: Snabbspår för socialt arbete

Snabbspår är en arbetsmarknadsåtgärd på uppdrag av Arbetsförmedlingen för personer som behöver komplettera en utländsk utbildning för att kunna arbeta inom sitt yrke i Sverige. Södertörns högskola ger som enda lärosäte i landet ett snabbspår för nyanlända med examen i socialt arbete. En tretton veckors kurs i yrkessvenska på ett utbildningsföretag följs av en 30 hp-kurs på Södertörns högskola om bl.a. svensk socialpolitik, den sociala omsorgens organisation och grundläggande juridik för socialt arbete. Snabbspåret avslutas med yrkespraktik i fyra till sex månader. Under kursen på Södertörns högskola får de under innevarande termin 22 studenterna ett särskilt upphandlat språkstöd av Studieverkstan, integrerat med den övriga undervisningen och med nästan lika många undervisningstimmar. De får även stöd genom ”samverkansinläring”, en modell för lärande i grupp där innehållet styrs av deltagarnas behov av att till exempel förstå centrala begrepp i en kurs. Samverkansinläring (*Supplementary Instruction*) utvecklades på 1970-talet vid University of Missouri Kansas City (<https://info.umkc.edu/si/>) i syfte att öka genomströmningen i kurser där en hög andel studenter tenderade att bli underkända. Samverkansinläringen i snabbspåret för socialt arbete leds av studentmentorer från socionomprogrammet och sker i nära anknytning till den ordinarie undervisningen.

Södertörns högskola har ansökt om medel för att i egen regi starta en kompletterande utbildning i socialt arbete med samma undervisningsformer som snabbspåret för socialt arbete. En annan möjlig ”spin-off” som diskuteras är att starta ett centrum för samverkansinläring som kan sprida modellen till fler utbildningar inom lärosätet där behovet finns. En sådan verksamhet skulle kunna bli ett värdefullt tillskott i arbetet för breddad rekrytering och breddat deltagande på Södertörns högskola.

Exempel 4: Studieverkstan

En stor del av Södertörns högskolas arbete för breddat deltagande görs av Studieverkstan, som har i uppdrag att erbjuda rådgivning i studieteknik och stöd och handledning inom akademisk litteracitetsutveckling för studenter på Södertörns högskola, Röda Korsets högskola och Stockholms Musikpedagogiska Institut. Liksom på andra lärosäten ger Studieverkstan handledning i lässtrategier, studieteknik, talande och skrivande. Verksamheten omfattar därutöver bl.a. följande.

- ”*Studietipset*” är korta lunchföreläsningar om akademiska studier som hålls varje terminsstart. Vårterminen 2021 ordnades t.ex. en serie på elva föreläsningar med teman som studieteknik, stresshantering, att läsa och skriva akademisk text, att förstå tentafrågor, att citera och referera rätt och att tala inför grupp.
- *Kortare kurser*, t.ex. Svensk grammatik för andraspråkstalare, riktar sig särskilt till studenter med annat modersmål än svenska och ger studenter möjlighet att jobba med sin svenska grammatik och ger tips om stöd och strategier för det akademiska skrivandet.
- ”*Lyckas med dina studier*” är ett kursrum för självstudier på högskolans studiewebb med filmer, tips om böcker och annat material om bland annat läs- och studiestrategier och akademiskt skrivande. Bl.a. erbjuds grammatikövningar för flerspråkiga studenter.
- *Poänggivande kurser* är ett alternativ för studenter som behöver mer stöd än workshops eller kortare kurser eller har så stora svårigheter i sina studier att de inte helt enkelt inte hinner med andra aktiviteter (det vill säga att just det som gör att de behöver stöd blir ett

hinder för att de ska kunna ta emot stödet). Studieverkstan ger i samarbete med svenskämnet en 15 hp-kurs i skrivande inom högre studier och en 15 hp-kurs i språkfärdigheter, där flerspråkiga studenter är en viktig målgrupp. Att dessa kurser är poänggivande ger en möjlighet att göra uppehåll från andra studier upp till en hel termin för att enbart utveckla sitt akademiska språk.

Studieverkstäder är ibland en relativt marginaliserad verksamhet som inte är forskningsanknuten på samma sätt som annan undervisning. Studieverkstan på Södertörns högskola har dock till mål att verksamheten ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet. Lärosätet medverkar i ett forskningsnätverk för studieverkstäder tillsammans med Göteborgs universitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet. Eftersom det tidigare saknats särskilda utbildningar inom området anordnar nätverket högskolepedagogisk fortbildning för handledare i språk- och studieverkstäder. I anslutning till workshopparna bedrivs ”följeforskning” för att ytterligare utveckla verksamheten och förankra den vetenskapligt.

Forskning visar att akademisk litteracitet utvecklas bäst i autentiska och funktionella sammanhang, det vill säga samtidigt som studenterna utvecklar sina ämneskunskaper. Studieverkstan arbetar därför för att språk- och studieteknikstödjande aktiviteter inte enbart ska fungera som komplement till den ordinarie verksamheten, utan även ingå som integrerad del i högskolans utbildningar. Lärare på Södertörns högskola och sedan 2016 även Röda Korsets Högskola kan få stöd för att arbeta med studenters akademiska litteracitetsutveckling inom de ordinarie ämnes- och programutbildningarna. Verksamheten bedrivs i samarbete mellan Studieverkstan, Utvecklingsenheten för högskolepedagogik och bildning samt Södertörns högskolas bibliotek. Syftet är att lärare inom ämnen och program ska utveckla långsiktigt hållbara arbetssätt för att som en del av den ordinarie undervisningen träna studenter i att söka, värdera, läsa och skriva akademisk text. Några utgångspunkter är att

- de litteracitetsutvecklande momenten är obligatoriska inom den utbildning där de ingår,
- momenten integreras i en av första terminens delkurser och knyts till en examinationsuppgift inom kursen,
- undervisningen omfattar strategier för läsning av kurslitteratur, sökning och värdering av vetenskapliga källor och akademiskt skrivande,
- utformningen av momenten planeras tillsammans av ämneslärare, skrivlärare och bibliotekarier,
- studenternas arbete med examinationsuppgifterna görs i två steg, där formativ respons ges på en första version,
- en responsmatris för lärare utformas,
- respons från student till student ingår och följer en särskild responsmall, och
- högskolepedagogiska workshoppar hålls med kollegiet före och efter de litteracitetsutvecklande momenten.

Stödet är kostnadsfritt för ämnena under tre terminer och anpassas till ämnets eller programmets önskemål. I stödet ingår planering och genomförande av introducerande undervisning i akademiskt

skrivande för studenter på A-nivå och viss rådgivning i det fortsatta arbetet. Lärare som deltagit i minst tre terminer kan få ett kursintyg på motsvarande 2 hp efter att redovisat sitt arbete skriftligt och muntligt.

Studieverkstans handledare möter studenter från i princip alla program och kurser på Södertörns högskola, och får därmed en unik kunskap om aktuella pedagogiska utvecklingsbehov inom lärosätet. Studieverkstan har ett nära samarbete med den högskolepedagogiska utvecklingsenheten, som därmed kan fånga upp dessa erfarenheter och använda dem som utgångspunkter för det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet.

Exempel 5: Studentavdelningens stöd till studenter med funktionsnedsättningar

Studentavdelningen på Södertörns högskola arbetar för breddat deltagande genom att vägleda, stödja och informera studenter och presumtiva studenter från första kontakt till examen samt tillhandahålla verktyg och specialistkunskap i studierelaterade frågor. Studentavdelningens ”Funka”-enhet ger stöd till studenter med funktionsnedsättningar för att de så långt som möjligt ska kunna bedriva studier på lika villkor som övriga studenter. Detta kan till exempel innebära anteckningshjälp, talböcker, teckenspråkstolkning, möjlighet att sitta i mindre sal vid salsskrivning, längre skrivningstid och tillgång till dator med rättstavningsprogram. Sedan 2013 har antalet studenter som söker Funka-stöd ökat med 46%.

Vid terminsstart medverkar Funka, Studieverkstan och Södertörns högskolebiblioteks Talboksservice i Studieverkstans introduktionsföreläsningar ”Studietipset” med ett eget pass där målgruppen är studenter med funktionsnedsättning. Varje termin erbjuds studenter med funktionsnedsättning även workshopen ”Studera strukturerat”, med personal från Funka, Talboksservice samt Studieverkstan (se UHR:s rapport ”En högskola för alla”, 2019). I dessa workshoppar ligger fokus på att synliggöra möjliga stödinsatser från högskolan, klargöra betydelsen av studieteknik och skapa erfarenhetsutbyten där studenterna ger varandra tips och råd kring studieteknik, programvaror, appar, webbsidor och strategier. Deltagarna får i förväg ge önskemål om vilka aspekter av studiesituationen som ska tas upp.

Analys och värdering

I vilken utsträckning nås målen för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande på Södertörns högskola? Lärosätet saknar f.n. statistiskt underlag för att bedöma måluppfyllelse vad gäller breddat deltagande. Även statistik över andelen studenter med funktionsnedsättningar saknas. Med hjälp av bl.a. UKÄ:s statistik går det dock att bedöma måluppfyllelse i fråga om breddad rekrytering med avseende på studenters geografiska, sociala och nationella bakgrund, kön och ålder.

Södertörns högskolas studentrekrytering är i hög grad regional. Lärosätet är till och med det av alla svenska lärosäten som har högst andel rekrytering från det egna länet, om man bortser från konstnärliga högskolor och enskilda utbildningsanordnare (UKÄ, ”Geografisk bakgrund”). Som nämndes ovan (avsnittet Bakgrund) kom 79,9% procent av studenterna läsåret 2017/18 från Stockholms län. 23,8 procent av alla registrerade studenter 2018 kom från de s.k.

Södertörns kommunerna, varav flest från Botkyrka kommun och därefter Huddinge, Södertälje, Haninge, Tyresö, Salem, Nynäshamn och Nykvarns kommun. Detta kan jämföras med att

Stockholms universitet med liknande upptagningsområde rekryterade 10,6 procent av sina studenter från Södertörns kommunerna (bearbetning av data ur databasen "Bak- och framgrund", ladok.se).

När det gäller social bakgrund hade 43,6% av högskolenybörjarna på Södertörns högskola föräldrar med enbart förgymnasial eller gymnasial utbildningsbakgrund läsåret 2017/18, vilket kan jämföras med 34,0% vid Stockholms universitet (UKÄ, "Social bakgrund").

38% av högskolenybörjarna på Södertörns högskola 2016/2017 hade utländsk bakgrund, vilket är högre än på alla jämförbara lärosäten utom Karolinska Institutet. Andelen utländska studenter på lärosätet har dock varit relativt konstant under flera år, samtidigt som andelen med utländsk bakgrund ökat både i befolkningen generellt och på jämförbara lärosäten. Andelen med utländsk bakgrund i den svenska befolkningen ökade från 19,3% år 2007 till 26,2% år 2016. Samtidigt ökade andelen med utländsk bakgrund bland högskolestudenter från 18% till 24% (UKÄ, "Nationell bakgrund"). Trots detta har andelen studenter med svensk och utländsk bakgrund på Södertörns högskola varit relativt oförändrad under samma period. Det är svårt att avgöra vad detta beror på, och även om det bör ses som ett problem eller inte.

Andelen kvinnliga studenter på Södertörns högskola ligger sedan flera år omkring 67 procent, vilket är något högre än riksgenomsnittet 61 procent kvinnor (läsåret 2017/2018) (UKÄ, "Kön"). Om siffrorna delas upp på utbildningsområden syns dock inga nämnvärda skillnader mot riksgenomsnittet (bearbetning av data från UKÄ:s statistikdatabas). Den relativt höga andelen kvinnor på Södertörns högskola förklaras av att många av lärosätets utbildningar finns inom de kvinnodominerade områdena humaniora och lärarutbildning.

Medianåldern bland studenter på Södertörns högskola var 25 år läsåret 2018/19, vilket kan jämföras med 23 år vid Stockholms universitet, 25 år vid Malmö universitet och 27 år på Högskolan i Gävle (UKÄ, "Ålder").

Södertörns högskola utmärker sig sammanfattningsvis varken positivt eller negativt i studentrekryteringen vad gäller kön och ålder. Däremot tycks lärosätet ha lyckats väl med att bredda rekryteringen när det gäller de prioriterade områdena geografisk, social och nationell bakgrund. Det är svårt att avgöra i vilken utsträckning detta beror på aktiva insatser från lärosätet och i vilken utsträckning det beror på det geografiska läget i Stockholms södra förorter.

4. Hur följer lärosätet upp resultatet från arbetet med breddad rekrytering?

Som redan nämnts gör Södertörns högskola för närvarande ingen systematisk uppföljning av arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande. Arbetsgruppen för genomlysning av arbetet med breddad rekrytering föreslog att lärosätet gör årliga uppföljningar med sammanställning av statistik kring relevanta variabler (rapport "Breddad rekrytering på Södertörns högskola", 2020-09-15). Uppföljningarna föreslogs bestå av en fast del, som tillåter jämförelser över tid, och en rörlig fördjupande del med teman som varierar från år till år. Lärosätets ledning har för avsikt att skapa ett system för sådan uppföljning under 2021.

SWOT-analys

Identifiera styrkor och svagheter med arbetet med breddad rekrytering. Identifiera utmaningar och de största hindren som lärosätet bedömer som viktiga att arbeta med. Redogör för vinster som lärosätet ser.

Förklara och reflektera över SWOT-analysen och hur den tagits fram.

Styrkor	Svagheter
<ul style="list-style-type: none"> - Det geografiska läget - Högskolans profil ”de tre M-en” mångvetenskaplighet, mångkulturalitet och medborgerlig bildning - ”Södertörnsandan” - Befintlig infrastruktur för breddad rekrytering och breddat deltagande - Högskolans professionsutbildningar - Samarbete mellan Studieverkstan och högskolepedagogiska utvecklingsenheten 	<ul style="list-style-type: none"> - Högskolegemensamma styrdokument saknas - Organ för högskolegemensam samordning av arbetet saknas - Rutiner för resultatuppföljning saknas - Otillräcklig kunskap om studenterna

Möjligheter	Hot
<ul style="list-style-type: none"> - Samverkan med det omgivande samhället - Breddat deltagande som forskningsinriktning - Mångfald kan generera ny samhällsrelevant forskning - Högskolepedagogiska kurser om mötet mellan studenter och högskola 	<ul style="list-style-type: none"> - Minskade undervisningsresurser - Minskade forskningsresurser - Forskningsråden finansierar inte forskning om högre utbildning - ”Troll”-kampanjer mot högskolan i sociala medier

SWOT-analysen har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter för bl.a. Studentavdelningen och Studieverkstan på Södertörns högskola. I det följande förklaras och kommenteras samtliga punkter i analysen.

Styrkor

Det geografiska läget

I Södertörns högskolas arbete med breddad rekrytering är läget centralt på halvön Södertörn med goda pendeltågsförbindelser en stor styrka. Som nämnts rekryteras ungefär en fjärdedel av högskolans studenter från Södertörns kommunerna. Detta bidrar till breddad rekrytering vad gäller social och nationell såväl som geografisk bakgrund.

Högskolans profil – ”de tre M-en”

Södertörns högskola har mångvetenskaplighet, mångkulturalitet och medborgerlig bildning som profiler, det som internt kallas ”de tre M-en”. Profilerna bidrar till att skapa en gemensam identitet på högskolan och hålls levande bland annat genom att diskuteras på de årliga kvalitetskonferenser som högskolans fakultetsnämnd anordnar. Det finns ett starkt engagemang i profilerna bland många lärare och studenter, särskilt när det gäller mångkulturaliteten. (En retoriskt mindre effektiv men mer träffande term vore ”interkulturalitet”, som används i namnet på Södertörns högskolas lärarutbildningar, eftersom det som åsyftas inte bara är samexistens utan interaktion, dialog och ömsesidigt lärande mellan kulturer.) Att mångfald bejakas ger goda förutsättningar för att alla studenter ska känna sig välkomna oavsett bakgrund. Lärare som har ett engagemang i mångkulturalitet och medborgerlig bildning – där idén om utbildning för brett demokratiskt deltagande är central – tenderar att se breddad rekrytering och breddat deltagande som viktiga frågor.

”Södertörnsandan”

Många studenter har vittnat om det som på högskolan ibland kallas ”Södertörnsandan”: en informell och egalitär kultur, tillgängliga och engagerade lärare och ett campus som är tillräckligt litet för att skapa en känsla av tillhörighet. Denna anda är troligtvis en faktor som gör det lättare för studenter från icke-akademisk bakgrund att känna sig välkomna på högskolan. Även den höga andelen ungdomar från södra Storstockholm och studenter med utländsk bakgrund gör att studenter från dessa grupper kan känna sig hemma på Södertörns högskola.

Befintlig infrastruktur för breddad rekrytering och breddat deltagande

Som framgått ovan finns ett väl etablerat arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande inom lärosätet att bygga vidare på och utveckla. Kommunikationsavdelningen, Studieverkstan, studentavdelningen, högskolepedagogiska utvecklingsenheten med flera har kompetens och erfarenhet som gör det jämförelsevis enkelt att utveckla och intensifiera arbetet.

Högskolans professionsutbildningar

Södertörns högskola har ett flertal professionsutbildningar, t.ex. socionom- och lärarutbildningar, som ger en tydlig väg till arbete efter examen och därför kan förväntas vara särskilt attraktiva för ungdomar med icke-akademisk bakgrund.

Samarbete mellan Studieverkstan och högskolepedagogiska utvecklingsenheten

Som redan nämnts gör det nära samarbetet mellan Studieverkstan och Utvecklingsenheten för högskolepedagogik och bildning att erfarenheter från Studieverkstans möten med studenter kan fångas upp och användas som utgångspunkter för det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet.

Svagheter

Högskolegemensamma styrdokument saknas

Södertörns högskola har för närvarande inga egna styrdokument för arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande. Lärosätet planerar att åtgärda denna brist under år 2021.

Ett organ för högskolegemensam samordning saknas

Som beskrivits ovan görs ett omfattande arbete på Södertörns högskola med breddad rekrytering och breddat deltagande. Detta är glädjande med tanke på att högskolan sedan 2011 inte haft något högskolegemensamt organ för samordning av arbetet. Om ambitionsnivån ska höjas bör ändå ett samordnande organ inrättas, som kan ansvara för bl.a. uppföljning och informationsspridning. Lärosätet planerar att åtgärda denna brist under år 2022.

Rutiner för resultatuppföljning saknas

Som redan nämnts saknas för närvarande rutiner för regelbunden resultatuppföljning av högskolans arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande. Lärosätet planerar att åtgärda denna brist under år 2021.

Otillräcklig kunskap om studenterna

UHR har argumenterat för att lärosätena bör analysera sina studentpopulationer med hjälp av egna kvantitativa och kvalitativa undersökningar, i kombination med UKÄ:s och SCB:s statistik (UHR, ”Kan excellens uppnås i homogena studentgrupper?”, 2016). Det finns skäl att införa ett systematiskt arbete med sådana analyser på lärosätet. Kvantitativa analyser kan kompletteras med kvalitativa undersökningar, förslagsvis genom ett system för forskningsinitiering och korta forskningsprojekt.

Möjligheter

Samverkan med det omgivande samhället

Mycket tyder på att det finns goda möjligheter för Södertörns högskola att samverka med det omgivande samhället kring breddad rekrytering och breddat deltagande. Fryshuset, Södertörnskommunerna, Arbetsförmedlingen och civilsamhället i södra Storstockholm är några tänkbara samarbetspartner.

Breddat deltagande som forskningsinriktning

Lärare och forskare på Södertörns högskola, bland annat inom Studieverkstans lärarkår, bedriver redan forskning kring akademisk litteracitet och andra frågor med hög relevans för breddat deltagande och breddad rekrytering. En systematisk satsning på undersökningar av högskolans studentpopulation enligt UHR:s uppmaning skulle potentiellt kunna göra Södertörns högskola till en stark forskningsmiljö inom området breddat deltagande och breddad rekrytering. Detta skulle förstärka högskolans profiler mångkulturalitet och medborgerlig bildning.

Mångfald kan generera ny samhällsrelevant forskning

En effekt av ett intensifierat arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande skulle på sikt kunna bli att högskolans utbildningar kan fungera forskningsgenererande genom att erfarenheter från ungdomar med icke-traditionell bakgrund i större utsträckning fångas upp i undervisningen och omvandlas till forskningsfrågor, antingen genom att de aktuella studenterna går vidare till forskarstudier eller genom att undervisningen fungerar forskningsgenererande för högskolans befintliga lärare.

Högskolepedagogiska kurser om mötet mellan studenter och högskola

En satsning på forskningsinitiering och korta forskningsprojekt skulle ge goda förutsättningar att starta högskolepedagogiska kurser kring mötet mellan studenter med annan bakgrund än den traditionella och högskolan. Sådana kurser skulle på ett forskningsbaserat sätt kunna ta upp frågor om exempelvis varför vissa studenter har svårare än andra att uppfylla krav på akademiskt skrivande och läsande och hur man som lärare kan hantera detta.

Hot

Minskade undervisningsresurser

Södertörns högskola konstaterar i sitt budgetunderlag år 2022–2024 att den kvalitetsförstärkning som riktats mot humaniora och samhällsvetenskap har urholkats av kostnadsökningar, så att undervisningsvolymen i bästa fall har kunnat bibehållas men inte utökas. Högskolan påminner även om de negativa konsekvenser som det generella produktivitetsavdraget får på utbildningarnas kvalitet och lärarnas arbetsmiljö. Till detta kommer att lärosätets kostnader för pensionsavsättningar f.n. ökar drastiskt. Denna kostnad var c:a 40 miljoner kr år 2018 och beräknas bli 93 miljoner kr år 2023. Till följd av detta kommer lärosätet tvingas till nedskärningar på c:a 5% i undervisningsbudgeten för 2021. Detta får möjligtvis inte så stora följder för de studenter som har litet behov av lärarstöd, men kan bli problematiskt för studenter som behöver mer stöd än genomsnittet. En trolig konsekvens är att studenter från hem utan akademiska studietraditioner och studenter som bött sina första år utanför Sverige kommer att få svårare att framgångsrikt genomföra sina studier.

Minskade forskningsresurser

En utgångspunkt när regeringen föreslog inrättandet av Södertörns högskola var att det skulle ske "så att hög kvalitet kan säkerställas". För att den nya högskolan forskningsmässigt skulle kunna hålla lika hög nivå som etablerade lärosäten inrättades därför en särskild stiftelse "till stöd för forskning och forskarutbildning i den nya Söderstrukturen" med medel från de tidigare löntagarfonderna, den så kallade Östersjöstiftelsen (prop. 1993/94:177). Stiftelsen finansierar 51 procent av all forskning på Södertörns högskola. Stiftelsens stadga anger tydligt högskolan som enda destinatar, men stiftelsen har trots detta nyligen tagit initiativ för att i strid med stadgan fördela medel till andra lärosäten. Sker det kan det i värsta fall på sikt leda till en försämring av möjligheterna för högskolans lärare att aktivt bedriva forskning.

Forskningsråden finansierar inte forskning om högre utbildning

En satsning på forskning om högskolas studenter försvåras av att inget forskningsråd för närvarande har ett särskilt uppdrag att finansiera forskning om högre utbildning. Södertörns högskola har därför i budgetunderlaget för perioden 2021-2023 föreslagit att det skapas nationella resurser för högskolepedagogiskt utvecklingsarbete. Om högre utbildning inte bara till innehållet utan även i formerna för undervisning ska vila på vetenskaplig grund, måste det finnas ekonomiska förutsättningar för högskolepedagogisk forskning.

"Troll"-kampanjer mot högskolan i sociala medier

En undersökning av Kantar SIFO 2017 visade att Södertörns högskola har ett jämförelsevis lågt anseende hos allmänheten, trots en övervägande neutral eller positiv bild i traditionella medier. Orsaken är troligtvis att anonyma "internettroll" driver en kampanj mot Södertörns högskola i sociala medier som Twitter och Youtube. ("PK" och "flummig" är ord som används.) I sökningar kommer ofta de negativa kommentarerna upp först medan de positiva kommentarerna hittas längre ned. Många unga söker information om högskolan i sociala medier hellre än via Google och officiella webbplatser, och när negativa kommentarer dominerar i sökresultaten finns en risk att de blir avskräckta. Eftersom personer med lägre utbildning använder nya internetbaserade medier mer och traditionella medier mindre än personer med högre utbildning, kan detta i särskilt stor utsträckning påverka ungdomar från hem utan akademiska studietraditioner.